

ชื่อเรื่อง	พระมหาเจดีย์ชัยมงคลกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ผู้วิจัย	นางสุติมา ฮามคำไพ
กรรมการควบคุม	อาจารย์วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม รองศาสตราจารย์อุคม พิริยสิงห์ และอาจารย์นวล สารสอน
ปริญญา	ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2549

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม มรดก สิ่งแวดล้อม และประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ในปัจจุบันกำลังเป็นที่สนใจของนัก ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นที่แตกต่าง จากวัฒนธรรม ของตนเอง และสิ่งสำคัญประการแรกของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมคือ การศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาทั้งประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติ วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อของผู้คน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงแรงบันดาลใจในการสร้างสถาปัตยกรรม

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพทางวัฒนธรรมของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล และศึกษาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ให้ข้อมูลคือ กลุ่มผู้นำในการจัดการ ผู้ร่วมหรือผู้ช่วยในการจัดการ ผู้นำในการก่อสร้าง ผู้รู้ในท้องถิ่น และกลุ่มนักท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์ ชนิดไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตชนิดมีส่วนร่วม และชนิดไม่มีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการ วิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา แล้วนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

การวิเคราะห์ศักยภาพทางวัฒนธรรมของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล มีศักยภาพที่สำคัญคือ

(1) พระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (2) บารมีขององค์หลวงปู่ศรี มหาวิโร

(3) รูปหล่อเหมือนพระเกจิอาจารย์ 101 องค์ (4) ความงดงามของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล

ซึ่งประกอบด้วยงานศิลปกรรม 3 ด้าน คือ (1) ศิลปกรรมด้านงานสถาปัตยกรรม ออกแบบ

ผสมผสานระหว่างพระปฐมเจดีย์ และพระธาตุพนม ศิลปะการก่อสร้างเป็นรูปทรงแปดเหลี่ยม

ลวดลายการตกแต่งเน้นการใช้เรขาคณิตเป็นส่วนประกอบ (2) ศิลปกรรมด้านงานประติมากรรม

ส่วนใหญ่เน้นงานประติมากรรมแบบลอยตัว และนูนสูง ประกอบด้วยรูปปั้นพระพุทธรูปปางต่าง ๆ รูปปั้นเทวดา นางฟ้า (3) ศิลปกรรมด้านงานจิตรกรรม ขึ้นพื้นด้วยลายไทยพื้นฐาน 4 ลาย คือ ลายผักกูด ลายใบเทศ ลายพุดตาล ลายกนกเปลว งานจิตรกรรมส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวทางพุทธศาสนาที่เขียนลงบนผนังและบนกระฉก

วิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เนื่องจากการก่อสร้างและการตกแต่งพระมหาเจดีย์ชัยมงคลยังไม่เสร็จสมบูรณ์ และยังไม่มียุทธศาสตร์ใดได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบอย่างเป็นทางการ ดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวในพระมหาเจดีย์ชัยมงคลจึงเป็นเพียงการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวโดยอาสาสมัครในชุมชนเท่านั้น

โดยสรุป หากการก่อสร้างและการตกแต่งพระมหาเจดีย์ชัยมงคลเสร็จสมบูรณ์ และมีหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบอย่างเป็นทางการ พระมหาเจดีย์ชัยมงคลก็จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในอนาคต หากแต่ต้องได้รับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและชัดเจน และสามารถใช้เป็นสื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยว ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ใคร่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพระมหาเจดีย์ชัยมงคล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ให้พระมหาเจดีย์ชัยมงคลเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

TITLE Phramaha Jedi Chaimongkol and Cultural Tourism
AUTHOR Mrs. Sutima Hamcumpai
ADVISORS Mr. Wannasakpiehit Boonserm, Assoc. Prof. Udom Piriyingha and
Mr. Nual Sarnsom
DEGREE M.A. **MAJOR** Cultural Science
UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2006

ABSTRACT

Cultural tourism is one of the ways to promote arts, cultures, environmental heritages, and local history. Currently, it is in tourist interest, which is an approach to learn different cultures. The most important aspect of cultural tourism is emphasized on education, which is needed to study about history, culture, idea, and belief of the people. These aspects indicate inspiration of architectural creation.

This thesis aims to study cultural potentials and cultural tourism management of Phramaha Jedi Chaimongkol at Amphur Nongphok, Roi-Et province. Data is gathered from related documents and on-site data collection. Sources of data are included management leaders, volunteer assistants, constructors, local gurus, and tourists. Data gathered by personal interview. Research instruments used are formal interview, instructional interview, participatory observation, and non-participatory observation. Then data are analysed by issues in accordance with objectives of the study. Finally, the results are presented by a descriptive analysis. The results are as the following.

The main cultural potentials of Phramaha Jedi Chaimongkol can be summarized as; (1) the faithful belief to the ash of the Buddha, (2) the respect to the senior master monk, Luangpoo Sri Mahaveero, (3) the sculptures collection of 101 master monks, (4) the magnificence of Phramaha Jedi Chaimongkol. The artistic works consist of 3 fine art aspects as the following; (1) Architectural art which is inspired by the combination of styles between Phrathom Jedi in Nakhon Phathom province and Phrathat Phranom in Nakhon Phanom province. The building of Phramaha Jedi Chaimongkol is a hexagon shape. Interior decoration pieces made of rasin materials, (2) Sculptural art which is in the form of free-standing sculptures and high reliefs. Most sculptures portray Buddha image and angels. (3) Painting art which is done in four main Thai patterns;

Pakkood, Baitade, Puttarn, and Kanokpracw. The theme related to religious story. Painting is done on the wall and glass window.

Tourism management is currently facilitated by the community volunteers because the construction is not yet completely finished. Therefore, there is not any official sector in charge of tourism management responsibility. The volunteers only facilitate basic convenience and safety to tourists.

In conclusion, when the construction and decoration are completely finished, along with official management sector established, they will bring this place become the important cultural tourism attraction in the future. It is needed to manage in appropriate and specific manner. Hopefully, this thesis would be the source of information for the public who interest to study Phramaha Jedi Chaimongkol as the guide to the development of cultural tourism in Roi-Et province.

